

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Luimige Reis langs den Rijn

Hood, Thomas

Amsterdam, 1840

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-140259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-140259)

en voor een goed grondbeginsel gestreden te hebben: maar hare zelfstevredenheid was bestemd om van korten duur te zijn. Mijn oom, die het krabbelvuistje met ondubbelzinnige blijken van verbaasdheid aangezien had, bleef niet in gebreke de overwinnende partij geluk te wenschen over hare buitengewone geestkracht en volkomene zegepraal: want het knaapje was vol schaamte over zijne neerlaag naar de voorkajuit gevlugt. »Het is niet» zeide mijn oom, »dat ik onder die groote theedrinkers behoor, maar een veulen is nog maar een veulen, en hetgeen goed is te drinken voor een' sterken man, is misschien een zeer schadelijke drank voor een' jongen.» — »*Verzeihen sie, Sir!*» viel hem onze kapitein in de rede, die het hartelijkst van allen lagchende de schermutseling had aangezien, »*aber der kleine Gentleman er ist not ein Knabe, er ist was man sagt ein kleines mannchen.*» — »Ik vooronderstel dat gij een dwerg meent» hernam mijn oom. »*Ja, ja, ein Zwerg,*» antwoordde de kapitein, »*er ist neun und zwanzig Jahre alt.*» Verbeeld u, GERARD! de uitwerking van dit bericht op eene teedere, zwakke vrouw, gelijk mijne arme tante, gedreven door een gevoel, hetwelk bijkans aan preutscheid grenst! Ik moet erkennen, dat ik voor de gevolgen van den eersten schok een weinig verlegen was. Bij geluk evenwel voelde zij zich niet genoopt om overboord te springen, maar ijelde naar beneden, alwaar wij haar in het paveljoen onder MARTHA's handen in een hevige zenuwtoeval vonden, terwijl zij al snikkende te kennen gaf, dat zij wenschte nooit — nooit — nooit — *Woodlands* verlaten te hebben. Zij be-

schouwde de zaak thans uit het oogpunt, alsof zij niet alleen haar zelve, maar ook hare gansche sekse, en in het bijzonder hare vaderlandsche vrouwen, verneederd had. »Wat zullen de vreemdelingen denken?» vroeg zij: »van eene Engelsche vrouw, en dat nog wel eene weduwvrouw, welke daar als eene lompe boerin met een' vreemd man, het is om het even, hoe groot of hoe klein, aan het worstelen gaat? — Wat zullen ze van mij zeggen — o, wat kunnen zij zeggen?» — »Nu, KATOO! wat dat betreft» zeide mijn oom, die voor zieketrooster begon te spelen, »al wat zij van u zeggen, zal toch in eene vreemde taal zijn, en gij loopt geen gevaar van iets onaangenaams te hooren.» — »Maar wat zullen zij denken?» voer de bedrukte schoone voort. »O! zij zullen denken dat gij gestreden hebt als eene vrouw, of gij zoudt wel eene forscher tegenpartij gekozen hebben.» Maar de treurende was voor geen' anderen troost vatbaar, dan dat het paveljoen als een *locus poenitentiae* (eene plaats van berouw) voor haar alleen werd ingeruimd, om aldaar opgesloten en van alle getuigen verwijderd hare dwaling en hare schande te kunnen beweenen. »Weet gij wat het is, FRANK!» zeide mijn oom, nadat wij zamen eens hartelijk over de klucht gelagchen hadden, zonder dat mijne tante het konde hooren. »Wij moeten het haar nimmer zeggen, — maar van nu voortaan, geloof ik, dat het voorval van dien kleinen Lilliputter GULLIVER en zijne voedster GLUMDALSTICH niet belagchelijker was dan dit!»

Ik hoorde naderhand dat het kleine manneke van de stoomboot een voornaam man was te *Elberfeld*, in het vak der manufacturen, en de kapitein waart-

schuwde mij, dat ik van deze zak-editie van het menschelijk geslacht nog verscheide andere exemplaren in de Rijnsche Provinciën zoude kunnen aantreffen, inzonderheid een paar broeders, die te *Coblentz* geboren waren. Het is iets opmerkelijks, dat *Duitschland* even zoo vruchtbaar is geweest in het voortbrengen van natuurlijke als van hovennatuurlijke dwergen. Al onze poppenkasten, rarekieken en kermistenten hebben hunne voornaamste Pygmeën aan dat Rijk te danken, terwijl hunne dichtelijke fabelleer vol is van gnomen en kaboutermannetjes — eene zamentreffing, waarvan ik de verklaring nederig aan de beschouwing onzer wijsgeeren overlaat.

Te *Lobith* kwamen wij aan de grenzen, en gingen van de bescherming van den Triton of den Stokvisch, of wat anders ook het zinnebeeld wezen moge, onder de vleugelen van den zwarten Pruissischen adelaar over, dien wij weldra in de houding van een' roofvogel voor het eerst boven de deur van eene schuur zagen. Onze paspoorten werden ons derhalve afgeëischt te *Emmerik*, de eerste Pruissische stad, en dit gaf aanleiding tot eene scène met onzen hypochonderen lijder, gelijk aan die, waarvan wij te *Nijmegen* reeds een staaltje hadden bijgewoond. Op de aanvraag naar zijn paspoort gaf hij eenvoudig ten antwoord, dat het niet noodig was. »Maar, Sir! gij gaat immers naar *Keulen*?» vroeg onze kapitein. »Dat zal ik wel niet, Sir!» antwoordde mijn oom op een' even zoo hitsen toon, alsof hij het punt van quaestie met Dr. TRUBY zelve behandelde. »Zoo als gij goedvindt, Sir!» hernam de kapitein, naar de wijze van zijn landaard zijn gelaat in plooiën trekkende,

»maar gij moogt de Pruisische grenzen niet over, zonder uwen pas te laten viseren.» — »Mijn beste vriend!» hervatte mijn oom, »ik ga over de allerlaatste grenscheiding van alle, vanwaar uw Koning van *Pruissen* met zijne gansche politie, en met zijne geheele armee mij niet weren kan.» — »*Der Teufel! wo is that?*» riep de Duitscher uit, geweldig verbaasd over die schijnbare ontkenning van het vermogen van een Vrijmagtigen Monarch. »Het is in eene andere en betere wereld» zeide mijn oom op een' plegtigen toon en met eene beweging van zijn hoofd, welke, even als die van Lord BURLEIGH, op zich zelve eene predikaatsie was: »en let op hetgeen ik u zeg, Sir! Ik zal daar nog voor dezen avond zijn.» Nu werd het tijd voor mij om er tusschen te komen, en bij wijze van verzoek kreeg ik het document. »Nu dan, FRANK! daar is het — maar denk aan hetgeen ik u zeg, het is een dood ding. Doe er mede wat gij wilt, maar kwel mij toch voortaan met zulke wereldsche formaliteiten niet langer.»

Apropos van zulke paspoorten! — Onze kapitein, een looze kwant, en die vrij luimig van aard is, vertelde mij, dat hij den vorigen dag een paspoort gezien had, waarop de houder zich zelve als »een' man van aanzien» had opgegeven, en ten einde nog eenig gewigt aan het geschrift bij te zetten, stond er de naam op geschreven van den Lord Major van *Londen*, en van een' of twee der *Aldermen*. Welk een karakteristieke trek van een' rijken Londenaar, die op reis gaat!

Terwijl onze paspoorten geviseerd werden, kwamen de ambtenaren van eene andere Inquisitie aan hoord

om hunne bezigheden te verrigten. Zij gedroegen zich zeer betamelijk: maar het zoude ook zeer onstaatkundig zijn, aan het begin van een zoo fraai en voordeelig schouwtooneel als de *Rijn* oplevert, deszelfs bezoekers door eene onbeschofte behandeling af te schrikken. Het onderzoek werd dus stiptelijk bewerkstelligd, maar er werd niets gevonden, wat verboden was, behalve zeker pakje met Hollandsch linnen, waarvan de tolbedienden zich weder meester maken. Ik was op het punt van ten behoeve der eigenares er tusschen te komen, toen hare meid vol moed die verdediging op zich nam. »Dat Hollandische goed» zeide zij, »was eerlijk gekocht en betaald; het behoorde aan hare meesteres.» — »Maar het is onderhevig aan belasting» zeide de tolwachter. »Dat is het niet,» antwoordde MARTHA op een' stelligen toon, terwijl zij zonder het zelve te weten, aldus een advocaat voor den vrijen handel werd. »De Hollanders hebben het niet belast, en dus is het tegen de reden dat de Duitschers het doen zouden.» — »Ik zal u het boek laten zien» hernam de Duitscher: »Gij weet wel wat een tarief is?» — »Dat mag een luivagen wezen» riep MARTHA, driftig wordende, uit. — »Dat is de Deutsche handelswet» zeide de tolbeampte: »Wet of geene wet» hervatte MARTHA; »men mag met het goed van mijne meesterses maar zoo niet heengaan.» — »Wel, waarom geeft gij het dan niet aan?» vroeg hij, waarop de meid verklaarde dat zij niets wist van aan te geven. »Als gij het linnen medencemt, zult gij mij ook medenemen» zeide zij, en de daad met hare woorden parende, ging zij met al de waardigheid van een' Lord Kanselier, die bron van alle regtvaardigheid, boven op het pak linnen

zitten. De tolbeambten keken elkander aan en wisten niet wat te beginnen, toen zij uit hunne onzekerheid gered werden door iemand, die tot op dit oogenblik even zoo weinig acht op de zaak geslagen had, als of hem de dingen van de wereld letterlijk niet aangingen. »MARTHA! verzoek mijne zuster eens boven te komen.» De meid sprong op om die boodschap te verrigten, maar zij had zoodra niet hare hielen gekeerd, of mijn Oom wees naar het linnen, en zeide tegen de tolbedienden; »Neemt het, en vaart er wel mede. Het is zeer tot uwe dienst om er hemden of handdoeken of al wat uwe vrouwen zullen verkiezen, van te maken.» De beambten zagen hem aan en schenen de ware meening van die woorden te betwijfelen, tot dat ik ze hen zoo goed en kwaad als ik kon, in het Hoogduitsch vertolkte. Toen keken zij nog ruim zoo bevreemd op, niet zonder reden denkende dat de Engelschen toch zonderlinge menschen waren: maar zich eensklaps bezinnende maakten zij eene diepe buiging, eerst voor mijn oom, vervolgens voor mij, namen toen het pak linnen op, en gingen er mede heen. »Weet gij wat het is, FRANK?» zeide mijn oom, »menig een zoude in zulk een geval zijne streng vastgehouden hebben; maar vooreerst zijn wij van een' grooten last bevrijd, en ten tweede, het Hollandsche linnen zoude ons, voordat wij weder op *Woodlands* komen, meer dan tweemaal de waarde gekost hebben. Behalve dat de in beslag neming er van voor uwe tante een' nieuwe troost zal zijn. Ja, lach vrij: maar voor een bedrukt hart is er niets ter wereld beter dan een wezenlijk verdriet. Daarvoor houde ik het, en geloof mij op mijn woord, eer dat er eene week om is, zal mijne

arme zuster veel meer vergramd zijn tegen den Koning van *Pruissen*, dan bedroefd over den armen *GEORGE*."

Hoezeer nu mijn oom in die bespiegeling wel geen ongelijk mogt hebben, had hij het ten opzichte van den afleider, die den schok had door te staan, toch kwalijk begrepen. In het oogenblik toen *MARTHA* weder kwam, en ontdekte dat zij geplunderd was, gelijk eene hen van hare kiekens, begon zij een getier aan te heffen, hetwelk door niets konde gesused worden, dan door de verklaring van mijn' oom, dat hij zelf er de hand in had gehad. Geheel vol daarvan ijldo zij naar hare meesteres weder, en toen wij in het paveljoen gingen eten, (want mijne tante wilde volstrekt niet aan de *table d'hote* komen) bleef zij niet in gebreke, haar Hollandsche tafellaken over de tafel uit te spreiden. Het was hard genoeg, »zeide zij» teleurgesteld te worden in hetgeen zij uit best wil deed, zonder het verdriet te hebben van zulks aan haren eigen broeder te moeten wijten. »Haar eigen broeder keek een weinig op zijn' neus bij die aanmerking, en als zij met die zegepraal tevreden geweest was, zoude zij waarschijnlijk de zege behaald hebben, maar toen zij voortvoer met hem van ondankbaarheid te beschuldigen, alzoo het pak linnen tot een nieuw stel hemden voor hem zelve bestemd was, leverde de gewone zwakheid van gestel hem nieuwe wapenen op. »Nu *KATOO!* wat voorbij is, is voorbij. Gedane zaken nemen geen' keer, en gij moet dat zoo niet ter harte nemen. Behalve dat, *KATOO!*» voegde hij er zeer ernstig bij; »gij hebt nog één' troost: gij weet wel, dat al hadt gij die hemden ook voor mij gemaakt, ik dezelve toch nooit zoude gedragen hebben."

Om eens eene uitdrukking van onzen medereizenden Londenaar te gebruiken, »de stoomboot blijft een ganschen nacht tusschen *Nijmegen* en *Keulen* aan boord,» en de passagiers slapen in dien tusschentijd zoo als zij slechts kunnen, zonder eenig daarvoor ingerigt gemak. Bij gebrek van eene kooi is een hoekje een goed *surrogaat*, maar om hetzelfde te krijgen, had ik een' grooten voorraad van Deutsche pijpen uit den weg te zetten. Aldaar zat ik te sluimeren tot in den morgen toe, wanneer ik meende te hooren dat er een bengel werd geluid, dat de raderen stil stonden, en dat de boot met een' harden stoot ergens tegen aanliep. Een dozijn vreemde gestalten met zonderlinge mutsen op sprongen op, en begaven zich ieder eene pijp uitkiezende, uit de bedwelmende atmosfeer van de roef, in welke een dergelijk aantal, die er nog vreemder toegetakeld uitzagen ieder met eene meerschuijmen pijp in den mond, hunne plaatsen verving. De bengel luidde weder, de raderen geraakten op nieuw in beweging, ik sloot mijne oogen op nieuw, en toen ik die in den ochtendstond wederom open deed, verhaalde men mij dat wij te *Dusseldorp* aangelegen en eenige passagiers verwisseld hadden. Eenige der tweeenige schepsels, welke wij bij die gelegenheid aan boord hadden gekregen, zagen er, volgens hunne gewoonte, allerpotsierlijkst uit. Een van hen, een kort, stevig man, wekte inzonderheid de aandacht van mijn' oom. »In 's hemels naam, FRANK? Wie zou die langharige mensch wezen? — die dáár met dat zwart fluweel, met een gat uit den rand gesneden, alsof het een schéerbekken was?» — »Ik houde hem,» zeide ik »voor een schilder, of althans voor een', die zich

waant een schilder te zijn, van *Dusseldorp*: die muts is eene nabootsing van die van *RAPHAËL*, en de groote hoed, dien hij bij zich heeft, is eene copij naar dien van *RUBENS*." »Hm!" zeide mijn oom. Nu moet gij weten dat alle winderigheid hem een afschuw is, en hij verheelde ook zijn ongenoegen niet. »Schilders? neen *FRANK!* geloof mij op mijn woord! het zijn echte kladders. Het is mijne vaste meening, dat lieden, die zoo vol van zich zelven zijn, ledig zijn van iets anders. Met al hunne *Raphaels* en *Rubens* hoeden, houde ik het veel meer met eenen gewonen *Londenschen* huis-schilder in zijne muts van bordpapier. Neen, *FRANK!* neen: een man, die van zich zelven zoo veel vertooning maakt, zal nimmer iets goeds op *Somerset House* laten zien."

Deze jonge kunstenaars maakten inmiddels eene beweging, alsof zij de ouden door eene »Hemelvaart," of eene »Transfiguratie" hadden geëvenaard. De gewaande *RAPHAËL* vooral had zijne haren zoo volkomen naar het model van *SANZIO* opgemaakt, dat hij ten duidelijkste bleek, zoo al niet met de penseel, dan toch met den haarschuijer zeer behendig te kunnen omgaan. Doch het kwam mij als eene heiligschennis voor, en ik kon mij niet onthouden van in mijne gedachte de beide *Bürschen* aldus aan te spreken: »Heeren! in plaats van u naar de manier van *RUBENS* en *RAPHAËL* te kleeden, hadt gij, dunkt mij, lang vóór hun' tijd, naakt behooren te loopen — in dien barbaarschen tijd, Heeren! toen gij te gelijk uwe kunst geoefend en uwe eigenliefde had kunnen voldoen, met uwe eigene ligchamen uit te schilderen."

Dat gaf mij lucht; maar om nu geene verkeerde gevolgtrekking op te maken, GERARD! raad ik u het fraaije werk van den Graaf ATHANASIAS RAGZYNSKI over de latere kunst bij de Duitschers op te slaan: aldaar zult gij ontdekken dat *Dusseldorp* even zoowel goede schilders, als leeken in de kunst heeft opgeleverd.

»En nu naar *Keulen!*» dunkt mij, hoor ik u roepen: maar mijne hand is moede en mijne pen afgeschreven, en ik moet die oude stad voor een' volgenden brief bewaren. Ontvang de betuiging van mijne vriendschap voor u, en van mijne liefde voor EMILIA. Vaarwel.

FRANK SOMERVILLE.